

Biograaf van de Schoemakers.

Graaf Maurin Nahuys (1832-1895) heeft in 1888 in *Dietsche Warande* in vier artikelen over Andries en Gerrit Schoemaker gepubliceerd.¹ In datzelfde jaar zijn de artikelen ook als boek uitgegeven², maar dat is moeilijk te vinden. Voor dit hoofdstuk zijn de artikelen in *Dietsche Warande* gebruikt. Daarin is ook een vrijwel volledige lijst van de handschriften der Schoemaker's opgenomen.

Nahuys begint met te memoreren dat twee hooggeachte Belgische vrienden, beiden lid van het numismatisch genootschap, een levensbericht over Gerard van Loon (1683-1758) en Frans van Mieris (1635-1685) hebben geschreven.³ Hij meent echter dat deze namen onafscheidbaar zijn van die van Andries Schoemaker, deze 'hoofdliefhebber der Nederlandsche historiepenningen', zoals Gerard van Loon hem noemde.

Nahuys vindt dat Andries Schoemaker, evenals zijn zoon Gerrit, een ereplaats verdient in te nemen onder de Nederlandse geleerden. Hij heeft een brief van G. van Orden van 10 juli 1833 waaruit blijkt dat deze van plan was 'aan de nagedachtenis van Andries Schoemaker «de hulde te bewijzen welke hem te regt toekomt»' door een levensbeschrijving van hem uit te geven. Van Orden (1774-1854), een penningkundige en verzamelaar, kon echter niet aan dat voornemen voldoen omdat het hem 'aan de nodige bouwstoffen ontbrak'.

Nahuys, die in het bezit was van 'verscheidene documenten en papieren rakende Andries Schoemaker en diens zoon Gerrit' meende dat hij daaruit enige biografische aantekeningen moest maken. Gelukkig voor ons, want wie wat over de Schoemaker's wil weten komt bij Nahuys terecht. Maar wie was deze graaf Nahuys en hoe kwam hij aan die documenten en papieren, 150 jaar nadat Andries en Gerrit overleden waren ?

Graaf Maurin Theodore Corneille Florint Napoleon Nahuys van Horstmar Ahaus (1832-1895)

Bij de artikelen die Nahuys in de periode 1887-1893 in de *Dietsche Warande* publiceerde staat zijn naam als 'Graaf Maurin Nahuys'. In de inhoudsopgaven staat daarachter: 'von Horstmar-Ahaus'. De namen Horstmar (een plaats bij Münster) en Nahuys (of Ahaus) komen resp. in 1146 en 1139 voor en zijn door huwelijk omstreeks 1280 met elkaar verbonden. Nakomeling Peter van Nahuys, geboren 1622, vestigde zich na de vrede van Münster in Nederland en werd er stadhouder van Peelland en Kempenland en drost van Oirschot. Onder dagtekening 24 Juni 1644 ontving hij een verklaring van de Keurvorst-Aartsbisschop en Bisschop Ferdinand van Beyeren dat de rang van Graaf hem wegens zijn afstamming was aangeboren en van rechtswege toekwam. In een stuk vanwege stadhouder Willem III van 16 Oct. 1675 wordt hij: 'den Edel Hoog geboren Here Petrus Grave van Nahuys, drost van Oirschot en stadhouder van Peelland en Kempenland ...' enz. genoemd.⁴

Gedurende de 19^e eeuw zijn verschillende van zijn nakomelingen onder de naam Van Nahuys of Nahuys in de Nederlandsche adel ingelijfd. Daaronder waren, bij Koninklijk Besluiten van 27 Maart 1835 en 22 Juli 1836, Maurin's beide ooms en zijn vader, Mr. Jan Jacob Nahuys. De titel van graaf werd echter niet toegekend en dat was voor Maurin's vader aanleiding om zijn diploma niet te lichten. Hij en zijn zoon Maurin behoorden daardoor niet tot de Nederlandse adel. Maurin huwde met zijn nicht Jkvr. Agnes Auguste Frederike Robertine Nahuys (1828-1875), wier vader de inlijving in de Nederlandse adel wel geaccepteerd had.

Na twee vergeefse pogingen is Maurin, die toen in Wiesbaden en later in Bonn woonde, onder dagtekening 15 Juni 1882, als Pruisisch onderdaan genaturaliseerd met erkenning van den grafelijken titel en schrijft zich als zodanig Edel Heer en Graaf von Nahuys uit het Huis Horstmar-Ahaus.⁵ Hij woonde toen in Bonn.⁶ Later is over de herkomst van de uitgebreide familie Van Nahuys en Nahuys een polemiek ontstaan. In een nogal scherp gesteld artikel trok *De Nederlandsche Heraut* in 1887 de afstamming uit het geslacht Von Horstmar Ahaus en de grafelijke status daarvan in twijfel.⁷ In 1889 weerlegt Maurin Nahuys uitgebreid 'de valsheid en den kwaadwilligen geest' daarvan.⁸ Tenslotte wordt in het *Adelsarchief* 1904 de kwestie grondig besproken. De conclusies uit 1887 blijven daarin grotendeels gehandhaafd. Maar Maurin Nahuys is dan al lang overleden.⁹

Beide dochters van Maurin en Agnes Nahuys zijn in 1898 in de Pruisische adel opgenomen.¹⁰ De enige zoon, Johann Bernard Guido Eugen Maurin Nahuys (1872-1886) was toen al overleden. Hij was Pruisisch cadet.

Maurin Nahuys werd op 4 november 1832 in Utrecht geboren en werkte daar als bureauchef op het raadhuis. Om gezondheidsredenen verhuisde hij in 1871 naar Wiesbaden en later naar Bonn, waarna hij zich in 1884 te Brussel vestigde. Hij was secretaris-generaal der internationale muntcommissie en in 1867 de ziel van de in Parijs gehouden 'Conférence monétaire internationale'. Verder was hij lid van verscheidene commissies en organisaties en in wetenschappelijke kringen bekend als geslacht-, oudheid- en penningkundige. Hij schreef boeken over penningkunde, verdedigde in een aantal artikelen de eenheid van muntstelsel en verzorgde o.a. voor de *Dietsche Warande* boekbesprekingen en levensberichten.¹¹ Maurin Nahuys overleed op 17 november 1895 in Brussel. Levensberichten over hem verschenen in een tweetal Belgische tijdschriften en in *Dietsche Warande*.¹² Helaas kon niet achterhaald worden wat er met zijn belangrijke nalatenschap is gebeurd.

Stamreeks Maurin Nahuys

Pieter van Nahuys (1622-1678)

x Catharina Soeters (1620-1689)

↓

Ds. Henricus Nahuys (1656-1722)

x Huberta van Dompseleer (1659-1725)

↓

Gerardus Nahuys (1695-1776)

x Margarethe Pott (1713-1782)

↓

Tobias Nahuys (Utrecht 1741-1814)

x Anna Petronella Schrevelius,(1758-1827),

Cornelis Schrevelius (1719-1773)

x **Margaretha Schoemaker** (1731-1805)

↓

Anna Petronella Schrevelius,(1758-1827),

<-----

↓
Cornelis Hendrik Theodorus Nahuys (1792-1870)

x Sophia Henriette Ab Hamm (1799-1885)

↓

Jkvr Agnes Auguste Frederike Robertine Nahuys (1828-1875)
1895) ----->

↓
Mr. Jan Jacob Nahuys (1801-1864)

x Jkvr. Ceciulia Dorothea Schuyl v d Does (1800-1866)

↓

Maurin Theodore Corneille Florint Napoleon Nahuys (1832-
Jkvr Agnes Auguste Federike Robertine Nahuys (1828-1875)

Familierelatie met de Schoemakers.

Het Nederland's Adelsboek van 1949 verklaart de relatie die Nahuys met de Schoemaker's had. Er blijkt uit dat hij een overgrootmoeder had die Margaretha Schoemaker heette.¹³ Deze Margaretha Schoemaker (1731-1805), de dochter van Gerrit, huwde met Cornelis Schrevelius (1719-1773), een telg uit een oud adellijk geslacht. Maurin Nahuys schreef over dat geslacht en hun wapen in *Dietsche Warande*.¹⁴ In zijn 'Geslachtsboom' in de artikelen over de Schoemakers, die met de kinderen van Gerrit Schoemaker eindigt, noemt hij ook nog persoonsgegevens van deze Schrevelius, die baljuw van Voshol en secretaris van Nieuwveen en Zevenhoven was.¹⁵

Hun dochter Anna Petronella Schrevelius (1758-1827), huwde op 15 mei 1789 in Utrecht met Maurin's grootvader Tobias Nahuys (1741-1814)¹⁶. Dit paar kreeg drie zonen, waarvan de jongste, Mr. Jan Jacob Nahuys (1801-1864), Maurin's vader werd. Maurin's vrouw, een dochter van zijn oom Cornelis Hendrik Theodorus Nahuys, was eveneens kleinkind van Tobias en Anna Petronella.

Binnen de familie is de herinnering aan de Schoemaker's kennelijk blijven leven. Dat blijkt niet alleen uit Maurin's belangstelling daarvoor, maar ook uit de brief van Van Orden uit 1833. Die moet aan zijn vader of een van zijn ooms gericht geweest zijn, want Maurin was toen nog geen jaar oud. Het blijkt ook uit het feit dat er zo veel documenten en papieren van de Schoemaker's in de familie bewaard gebleven zijn. Margaretha Schoemaker, Gerrit's dochter, is pas in 1805 overleden. Maurin's vader en zijn twee ooms hebben hun grootmoeder nog gekend en leefden nog toen Maurin al volwassen was. Het is aannemelijk dat niet alleen door de papieren, maar ook door de overlevering bij Maurin, die blijkbaar de geschiedkundige van de familie was, een levendige belangstelling voor de Schoemaker's ontstond.

Artikelen over Andries en Gerrit Schoemaker

in *Dietsche Warande*, nieuwe reeks, 1^e jaargang 1888

nr. 3, p. 158-174 Levensbeschrijving van Andries Schoemaker.

nr. 4, p. 313-322 Levensbeschrijving van Gerrit Schoemaker.

nr. 5, p. 426-433 Geslachtsboom der familie Schoemaker.

nr. 6, p. 529-546 Handschriften van Andries en Gerrit Schoemaker, documenten, penningen en inventaris.

De gegevens uit de artikelen 3, 4 en 5 zijn in de tekst verwerkt. De lijst van handschriften komt in het hoofdstuk: 'De handschriften van Andries en Gerrit Schoemaker' aan bod.

Noten.

¹ *Dietsche Warande, Tijdschrift voor Kunst en Zedegeschiedenis*, Gent en 's Gravenhage, nieuwe reeks, 1^e jaargang 1887/1888, pagina's 158-174, 313-322, 426-433 en 529-546.

² Nahuys, Maurin, *Andries en Gerrit Schoemaker (...)*, Gent 1888

³ Edward van der Ven te Leuven schreef veel over geschiedkundige onderwerpen en in 1870 over Gerard van Loon (1683-1758), J.-P. Vander Auwen hield een lezing over Frans van Mieris. (1635-1685), die in 1873 in druk verscheen.

⁴ Rietstap, J.B. te, *Wapenboek van den Nederlandschen adel (...)*, dl. 2, 1887, p. 33

⁵ Rietstap, 2, 36.

⁶ *Adelsarchief* 1904

⁷ *De Nederlandsche Heraut*, 1887, p. 6-17

⁸ *Algemeen Nederlandsch Familieblad*, 1889, p. 86-93.

⁹ *Adelsarchief, Jaarboek van den Nederlandschen Adel*, jaargang 1904, p. 55-163

¹⁰ De namen zijn te mooi om ze niet te noemen: Mathilde Wilhelmine Alexandrine Anne Chretienne en Alice Eugénie Aspasia Marguérite.

¹¹ Voor een opsomming van Nahuys' activiteiten zie *Adelsarchief* 1904, p. 134-137.

¹² 'Gedachtenis' in *Dietsche Warande* 6e jrg. nr. 6, p. 611.

¹³ Met dank aan de heer M.D. Haga, die mij daarop wees.

¹⁴ 3e jrg. 1890, nr. 6, p. 503 .

¹⁵ Nahuys 1887, p. 432

¹⁶ Deze Tobias Nahuys was een fervent Oranje-aanhanger en weigerde in de Franse tijd aanzienlijke betrekkingen en onderscheidingen. Zijn weduwe kreeg er van koning Willem I, die er een nacht logeerde, een gouden herinneringspenning voor. *Dietsche Warande* 1890, p. 522-523.